

COLLOCUTIO – SAXEST

TOOMAS VELMET

CD: Collocutio. quartet saxest.
© Quartet SaxEst © Eesti Raadio. 2004.

Eesti saksofonikultuuris on ilmselgelt õitsemisaeg. Iga kuuesaja viiekümne tuhande elaniku kohta üks professionaalne saksofonikvartett on igal juhul kõrge näitaja. Siin ei saa ka kuidagi jätta mainimata eesti saksofonikultuuri rajajat, meie muusikaakadeemia professorit Olavi Kasemaad. „**Quartet SaxEsti**” kõik liikmed on eranditult tema õpilased: **Ivo Lille** (1977) – sopransaksofon, **Virgo Veldi** (1969) – altsaksofon, muu-

sikaline juht **Lauri Sepp** (1971) – tenor-saksofon ja **Sulev Sommer** (1961) – baritonsaksofon. Ansambel sai hästi tunnuks 1999. aastal „Sax Quatori” nime all ning ilmselt on tunnustus ja edu sundinud koosluse nime geograafilises mõttes täpsustama.

Sõna *collocutio* CD pealkirjas vihjab meeldivalt kammermuusika ühele põhitõele, vestlusele, ja on samas ka plaadil ainsa eesti helilooja, **Ester Mägi** teose pealkiri. Selle kõrval sisaldub plaadil bukett teoseid prantsuse autoritelt, nagu **Jean Rivier** (1896–1987), **Gabriel**

Pierné (1863 – 1937), **Jean Baptiste Singelée** (1812 – 1875). Põnevust tekitavad huvitavad seaded saksofonikvartetile **Domenico Scarlatti** (1685 – 1757) **Kolmest palast klavessiinile ja Ludwig van Beethoveni Kvintetist klaverile ja puupillidele**, seda enam, et viimases so- leerib pianist **Irina Zahharenkova**.

Kui Scarlatti on klavessiini või ka klaveri kõlaga harjunud kõrvale arran- žeeringus saksofonikvartetile (hoolima- ta Pierné delikaatsest seadest) pisut tum- mine, siis Beethoveni Kvintett kõlab hästi originaalilähedaselt ja kohati isegi ootamatult keelpillikvartetilikult ega te- kita kuulamisel mingit tõrget. Kuigi Iri- na Zahharenkova käsutuses olnud inst- rument oli kuuldavalt ebaühtlase kõla- kvaliteediga, on teose üldine kõlavus ar- vatavasti nii režiilt, häälestuselt kui ka klaveri ja saksofonide tämbrite sulandu- miste aspektist maksimaalselt paigas. Zahharenkova järel jäi erakordsena kõr- va Ivo Lille sopransaksofoni klassikali- ne, peaaegu ilma *vibrato*' ta ansambli- mängu ja intonatsiooni täpsus ning ko- gu kvarteti elastne saatemeisterlikkus.

Kogu plaadi kavas tundus Beethove- nile eelnenu nagu soojendus peateosele. Olgu see öeldud komplimendina in- terpreetide esitusmeisterlikkuse kohta, ega CD-l Beethovenile eelnenu heli- loojadki sellest solvuks, pigem vastu- pidi.

Prantsuse heliloojate Pierné ja Rivier' loominguga oli huvitav tutvuda, nagu ka saksofoni leiutaja Adolf Saxi sõbra belglase Jean Baptiste Singelée teosega. Põnevaim tundus neist Rivier' *Grave et Presto* oma särava virtuooslikkuse ja dü- naamilise vaheldusrikkusega ning sak- sofonide naturaalsete tämbrite kooslu- sega. Singelée teos *Grand Quatuor Con- certant* (1861/62) on haruldane seetõttu, et see on üks esimesi saksofonikvartetile loodud originaalteoseid ning peab ole- ma ilmtingimata ühe endast lugupidava koosseisu repertuaaris. Originaalsust

ning sisukust ei maksa sellest vist siiski eriti otsida. Tundmata saksofonikvarteti spetsiifikat ning võimaluste piire ja toe- tudes isiklikule üldmuusikalisele kuu- lamiskogemusele, reastaksin plaadile salvestatud teosed järgmisse pingeritta: Beethoven, Mägi, Rivier, Pierné, Singe- lée ja Scarlatti.

Aga kuidas tuleks lahendada Scar- latti nobedamate palade artikulatsioon- probleemid nii, et klavessiinile (klave- rile) omane kõlapilt liiga ei muunduks ning et säiliks ka läbipaistev faktuur? On see võimalik? *Scherzo* esitus ehk and- is juba vihjeid, kuidas seda teha, kuid jäi esialgu siiski vaid vihje tasemele.

Igatahes vestleb „SaxEst“ kuulajate- ga plaadi *Collocutio* vahendusel inten- siivselt ja meeldejääva meisterlikku- sega.